Jeugdliefdes

De Tweede Wereldoorlog is nooit voorbij. Kees Visscher (1930) kijkt in 26 korte schetsen terug op zijn kinderjaren in de jaren veertig. De bezetting is voor hem verbonden met zijn jeugdliefde. Martha is een joods klasgenootje dat op transport is gesteld. Hij heeft haar niet teruggezien, maar is nog steeds aan haar verknocht. De verkering met Martha loopt als een rode draad door de verhalenbundel met dezelfde naam. De verhalen verschenen eerder in de dagbladen van de GPD.

In *Martha* beschrijft Kees Visscher kinderlief en leed. Sommige van de verhalen zijn in varianten al tientallen malen verteld. Het konijn dat tegen de kerst niet meer in het hok zit, een vlieger die stuk gaat, pesterijtjes op school. Met eenvoudige voorvallen bouwt Visscher een intieme sfeer op rond zijn ouderlijk huis aan het spoor.

Visscher hanteert bij zijn verhalen afwisselend een ingehouden en barok taalgebruik. Hij is voldoende sober in zijn formulering om de lezer te laten meedenken en te laten meedromen. Tegelijkertijd zorgt hij door alliteraties voor een muzikale ondertoon. Een bal is bij hem 'een glimmend gele bale tegen 't blaaw' en een week is al gauw 'dij wonderlieke weke'.

Die enigszins bombastische schrijfstijl maakt de verhalen uiterst geschikt om voor te dragen. Wie Kees Visscher wel eens heeft gehoord kan tijdens het lezen gemakkelijk de sonore stem naar boven halen.

Met een onverwachte zoen neemt het jongetje Visscher afscheid van Martha voordat ze naar Duitsland gaat, maar het "Nou moi hè' is voor Visscher altijd een belofte voor de toekomst gebleven. Ook met deze bundel blijft het tot ziens in de lucht hangen.

Martha, vertelster van d'spoorwieke is een keurig verzorgd boek, een aanwinst voor de Grunneger schrieverij.

Zooitje

Zo mooi als *Martha* is zo lelijk is de dichtbundel *Berapte Dingeraisjes* van Simon J. Redmeijer. De titel dekt de inhoud. Vrij vertaald is dat 'bijeengeraapt zooitje'. Redmeijer dicht over Ester Steutelbaarg. 't 'Was 't eerste wichtje, dat mie leerde, dat er wichter binn,' schrijft de dichter. Net als Martha overleefde Ester de oorlog niet. Nergens weet Redmeijer echter bij de lezer emoties te raken bij zijn gedichten over dit joods meisje van zijn jeugd.

Enkele gedichten die wel de moeite waard hadden kunnen zijn worden onderuit gehaald door de afwerking van de bundel. De vormgeving is slordig en de spelling van het Gronings rammelt. Redmeijer probeert zich tegen deze kritiek in te dekken door zijn laatste gedicht in het boekje: 'schrievm of schrieven'. Het maakt niet uit hoe je spelt, als de boodschap maar overkomt. Dat is wel een heel goedkope manier om zelfs fundamentele grammatica-regels niet van toepassing te verklaren. Jammer van de boom die voor dit werkje is geveld. Dit boekje laat zien hoe het met de streektaalliteratuur juist niet moet.

Kees Visscher **Martha, vertelster van d'spoorwieke** 84 pp. Prijs: *f* 19,95 (Staaboek Veendam/Stichting 't Grunneger Bouk)

Simon J. Redmeijer **Betrapte Dingeraisjes** 54 pp. Prijs: *f* 25.- (Uitgeverij Sassenheim Haren).

Gerard Stout